INICIATĪVU CENTRS IZGLĪTĪBAS

BĒRNU UN VECĀKU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

BĒRNU UN VECĀKU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

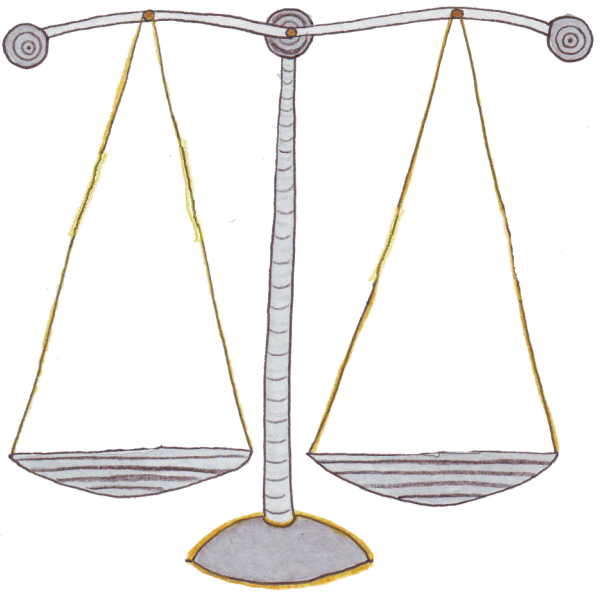

Izdevējs

©Izglītības iniciatīvu centrs, 2017

Ilustratore - EVELĪNA ELKSNĪTE

Visas tiesības tiek saglabātas.

Nevienu šī izdevuma daļu nav atļauts atkārtoti izdot vai pārveidot bez izdevēja atļaujas.

Grāmata balstīta uz:

ANO Konvenciju par bērna tiesībām (20.11.1989.)
LR Bērnu tiesību aizsardzības likumu (19.06.1998.)
LR Izglītības likumu (29.10.1998.)

IEVADS

Bērns ir īpaša dāvana saviem vecākiem, kas sagādā lielu prieku, bet arī uzliek lielu atbildību. Bērns pats nespēj sevi aizsargāt, tāpēc viens no vecāku svarīgākajiem uzdevumiem ir aizstāvēt bērnu dažādās dzīves situācijās.

Lai spētu labāk aizstāvēt savu bērnu un ģimeni, ir svarīgi zināt gan bērnu, gan vecāku tiesības un pienākumus.

Šajā grāmatā apkopotas un vieglā, saprotamā veidā atspoguļotas nozīmīgākās bērnu un vecāku tiesības un pienākumi, kurus nosaka starptautiski dokumenti un Latvijas likumi.

Lai šis materiāls palīdz bērniem augt veseliem un laimīgiem mīlošās ģimenēs, bet vecākiem - vēl labāk rūpēties par saviem bērniem un būt lieliskiem savu bērnu tiesību aizstāvjiem!

Visi cilvēki ir vienlīdzīgi.
Zēniem un meitenēm ir vienādas tiesības.

Vecākiem un valstij ir jāaizsargā bērni, jo viņi paši nevar sevi aizstāvēt. Vecāki ir galvenie bērna tiesību aizstāvji.

Vienmēr jādomā, kas ir labāk bērnam.

Katram bērnam ir tiesības piedzimt un augt brīvībā un drošībā.

Katram bērnam ir tiesības uz dzīvi bez diskriminācijas.

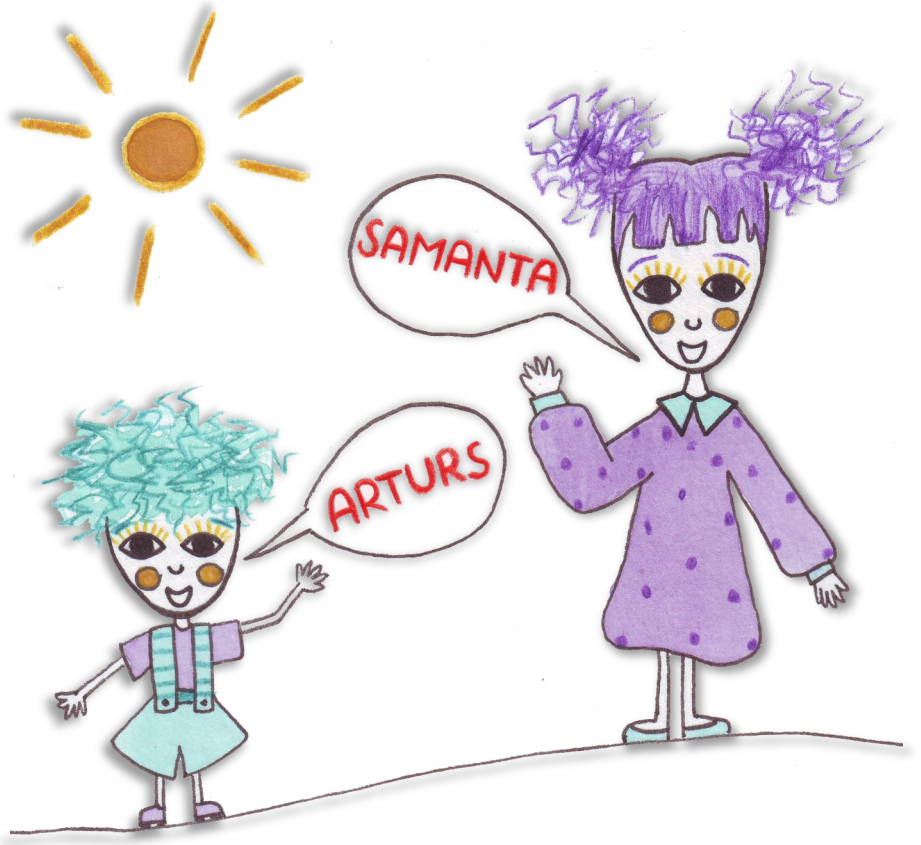

Katram bērnam
kopš dzimšanas brīža ir tiesības
uz vārdu, uzvārdu un pilsonību.

Katram bērnam ir tiesības uz ģimenes mīlestību un rūpēm.

Katra bērna pienākums
ir cienīt savus vecākus un radiniekus.

Katram bērnam ir tiesības uz abiem vecākiem.

Bērnu drīkst izņemt no ģimenes tikai tad, ja vecāki ir nežēlīgi vai nerūpējas par bērnu.

Katram bērnam ir tiesības uz savām mājām (dzīvesvietu).

Neviens nedrīkst traucēt citas ģimenes viņu mājās vai atvērt svešas vēstules bez pamatota iemesla.

Vecākiem ir jārūpējas, lai bērns būtu paēdis, apģērbts, dzīvotu siltā, tīrā mājoklī, būtu vesels, apkopts un drošībā.

Katram bērnam ir jāiesaistās sevis un mājas sakopšanā atbilstoši vecumam.

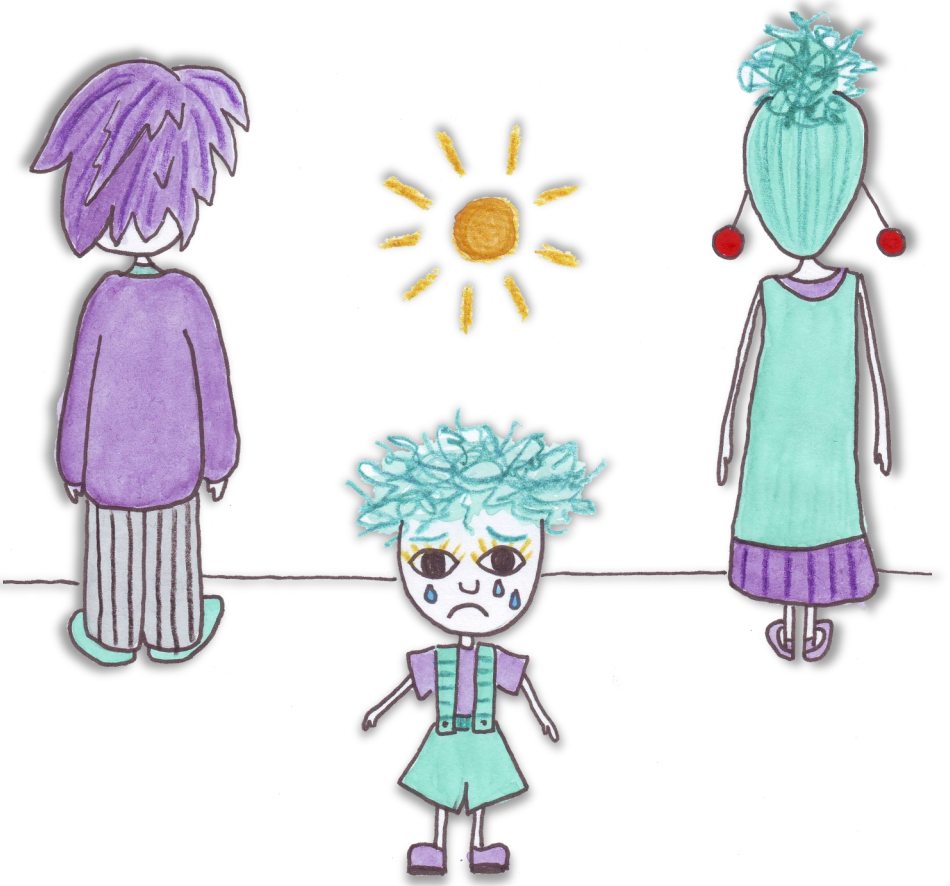

Nedrīkst pieļaut,
ka par bērnu nerūpējas.

Līdz septiņu gadu vecumam bērnu nedrīkst atstāt bez pieaugušo vai vismaz 13 gadus vecu bērnu uzraudzības.

Katram bērnam ir tiesības saņemt nepieciešamo medicīnisko palīdzību.

Arī bērnam pašam ir pienākums sargāt savu veselību.

Bērniem ar garīgiem vai fiziskiem traucējumiem un viņu ģimenēm ir tiesības saņemt īpašu atbalstu un palīdzību.

Vecākiem ir jāsagatavo bērnu patstāvīgai dzīvei.

Katram bērnam ir tiesības iegūt labu izglītību.

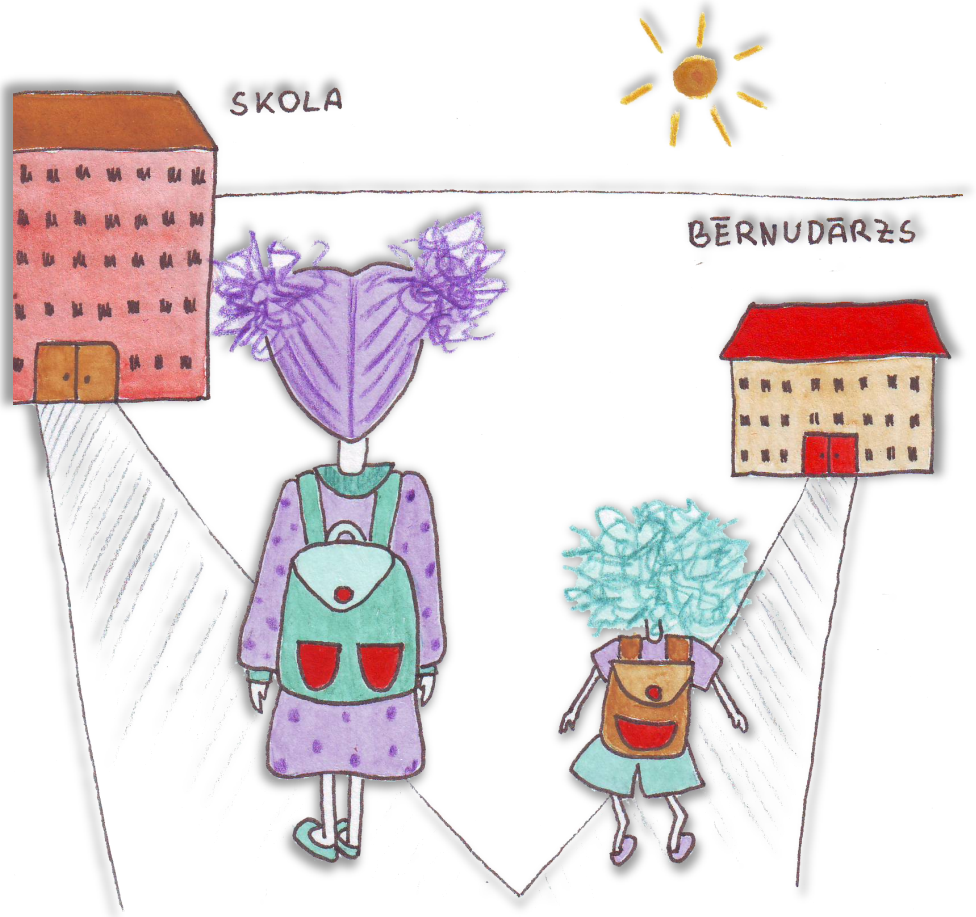

Vecāki ir atbildīgi, lai bērns obligāti:

- ✓ no pieciem gadiem ietu uz bērnudārzu vai sagatavošanas klasi skolā;
- ✓ no septiniem gadiem ietu skolā un pabeigtu vismaz 9. klases.

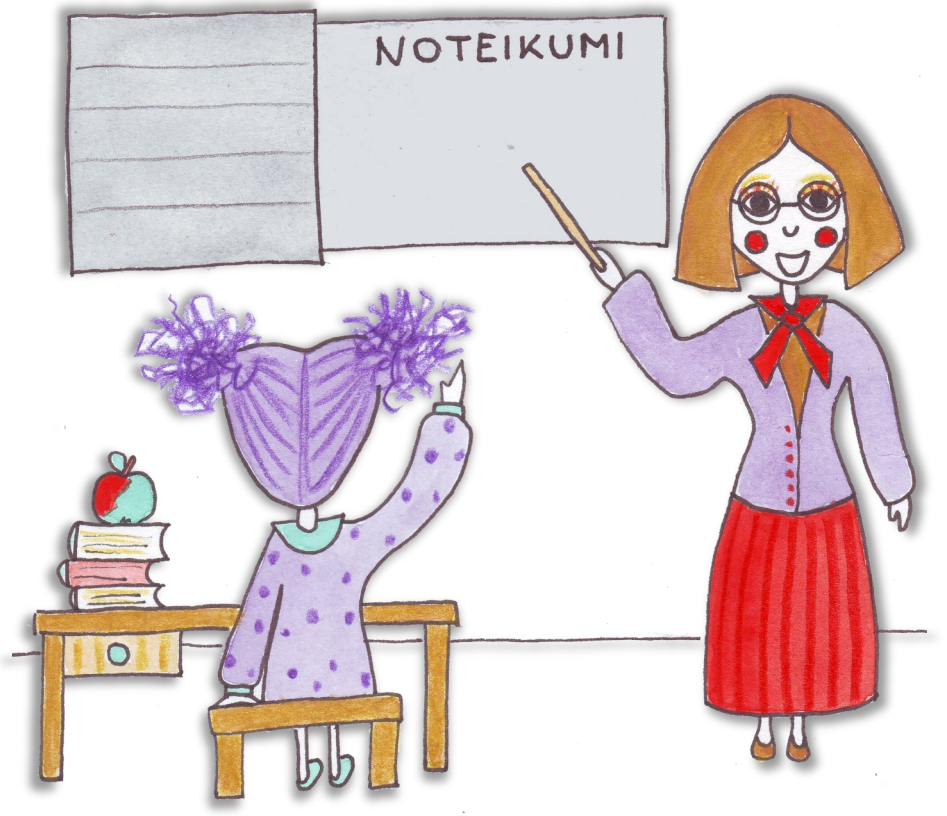

**Bērnam ir pienākums mācīties
un ievērot
skolas iekšējās kārtības noteikumus.**

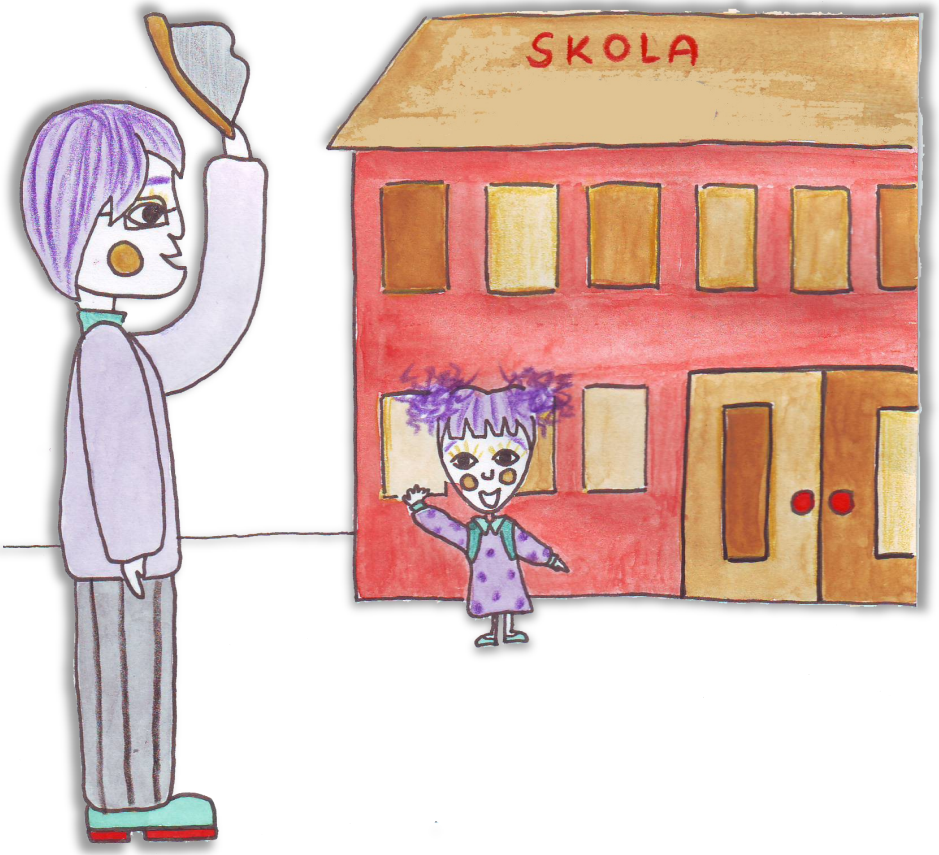

**Vecāki ir atbildīgi par to,
lai bērns būtu skolā.**

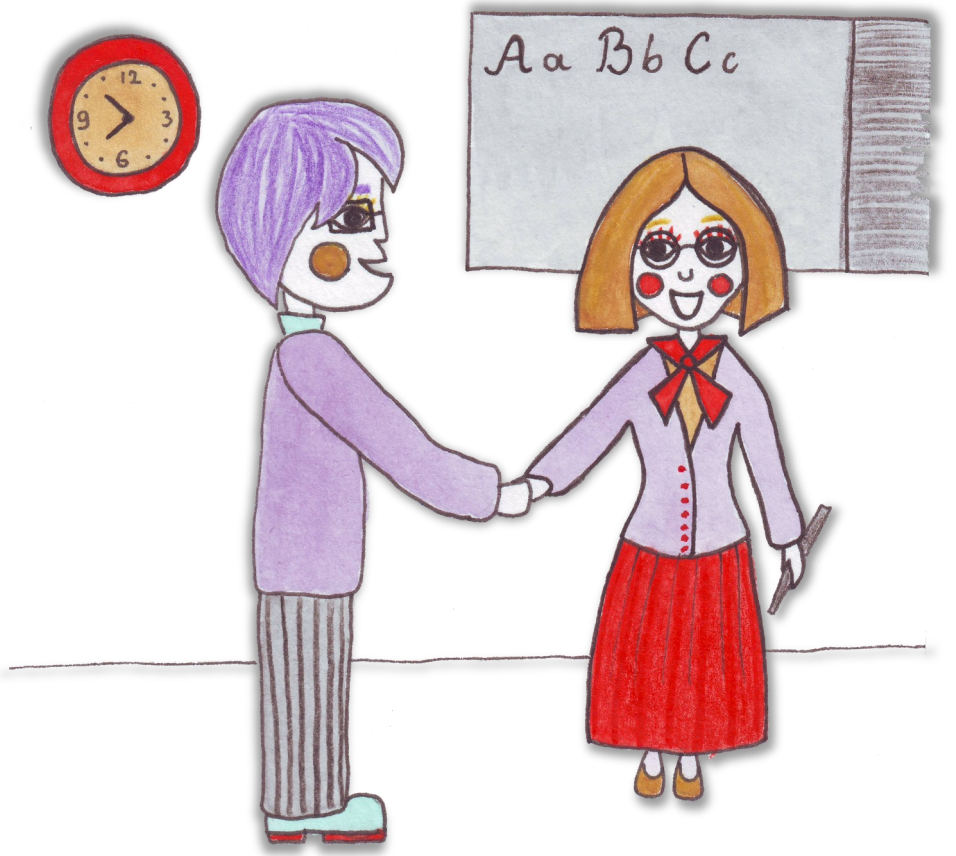

Vecākiem ir jāpastāsta skolotājai par bērna veselību un citiem apstākļiem, kas var ietekmēt bērna mācīšanos.

Vecākiem ir jāsagādā bērnam mācībām nepieciešamo: pildspalvu un zīmuļus, burtnīcas, krāsas, zīmēšanas papīru, krāsaino papīru, līmi u.c., apģērbu un apavus, kā arī īpašus materiālus atsevišķos mācību priekšmetos (piemēram, mājturībā).

Katram bērnam ir tiesības izteikt savas domas, bet ar saviem vārdiem neviens nedrīkst aizvainot citus.

Katram bērnam ir tiesības izvēlēties,
ko domāt un kam ticēt.
Bērna reliģiju nosaka vecāki.

Katram bērnam ir tiesības uz dzīvi bez narkotikām, alkohola un nikotīna.

Vecākiem jāsargā bērns no šīm vielām.
Nedrīkst smēķēt bērna klātbūtnē.

Katram bērnam ir tiesības uz tīru apkārtējo vidi.

Katram bērnam ir pienākums saudzēt apkārtējo vidi.

Katram bērnam ir tiesības saņemt veselīgu ēdienu.

Katrs bērns drīkst atpūsties brīvajā laikā - rotaļāties, dziedāt, dejot, sportot un piedalīties citos pasākumos ārpus skolas.

Katram bērnam ir tiesības
iepazīt un saglabāt
savas tautas kultūru un dzimto valodu.

**Bērns ir jāpasargā no cietsirdības.
Katram ir tiesības meklēt palīdzību,
ja viņam dara pāri.**

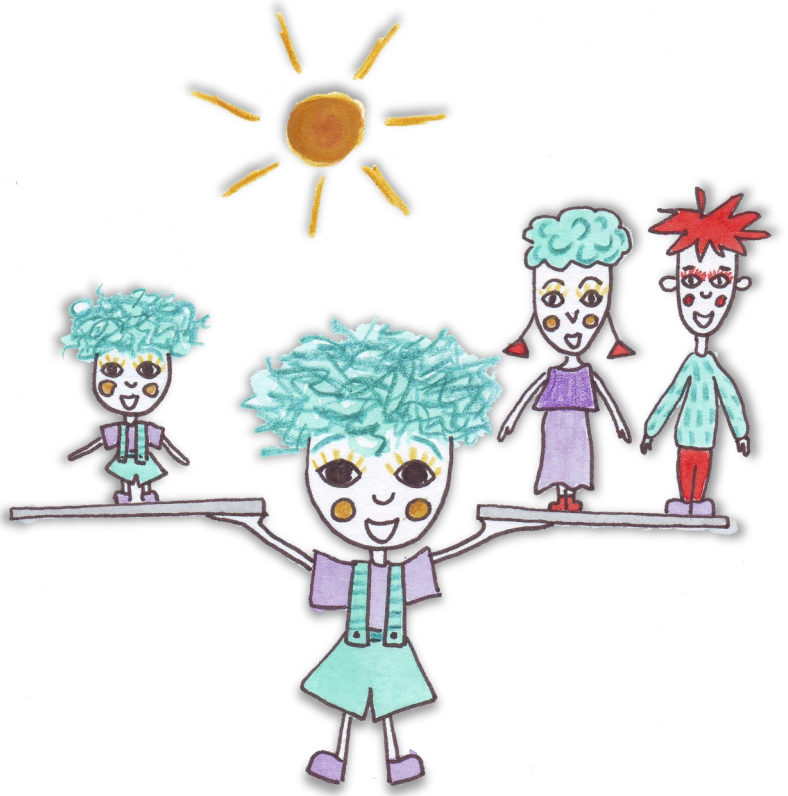

Izmantojot savas tiesības,
jāievēro citu bērnu
un pieaugušo tiesības.

Bērnam ir jābūt pieklājīgam un jāievēro uzvedības noteikumi.

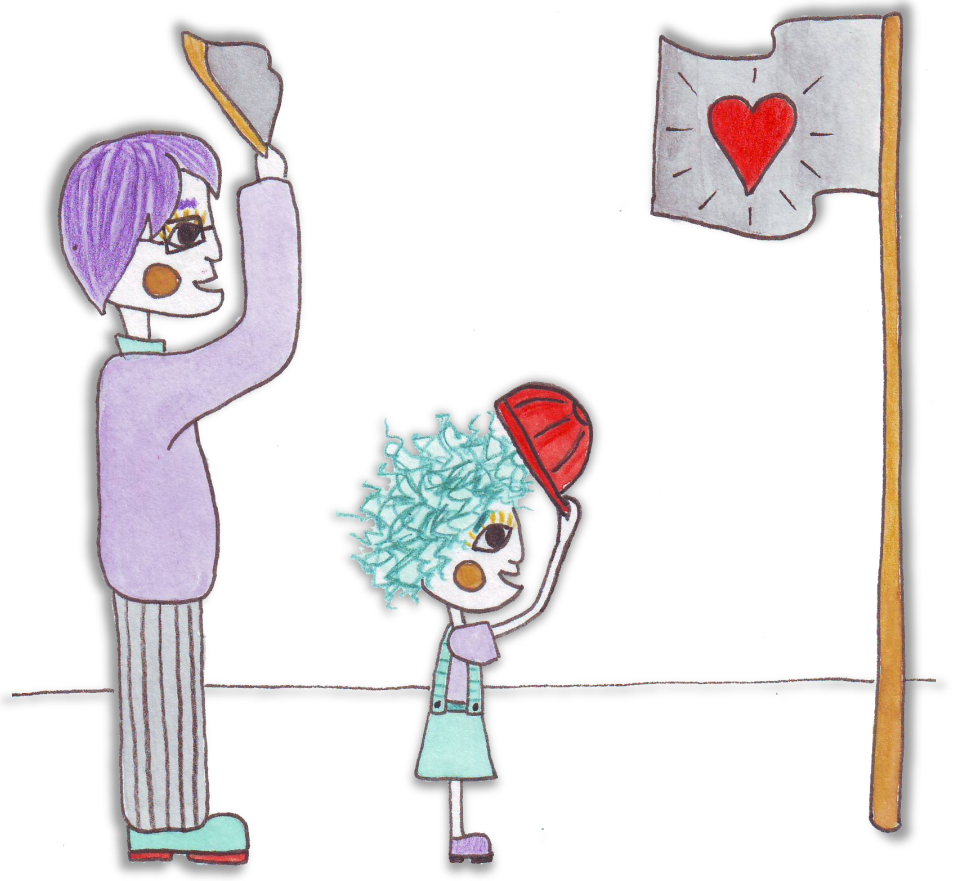

Katram bērnam un vecākam ir jāievēro likumus un jāciena valsti un tās simbolus - karogu, himnu un ģerboni.

Likums ir viens visiem,
un likuma priekšā visi ir vienlīdzīgi.

Ikvienam ir jāciena sabiedriskā kārtība, citi cilvēki, viņu un valsts īpašums. Tad visas tiesības tiks īstenotas.

Katram cilvēkam ir visas tiesības. Neviens nedrīkst citam atņemt kādu no tiesībām.

KUR MEKLĒT PALĪDZĪBU

- ✓ **Ja ir ugunsgrēks vai cits negadījums: 01 vai 112.**
- ✓ **Ja nepieciešama policijas palīdzība: 110.**
- ✓ **Lai izsauktu ātro medicīnisko palīdzību: 113.**
- ✓ **Ārsta padoms, ja ģimenes ārsts nav pieejams: 66 016 001 (bezmaksas).**
- ✓ **Bērna tiesību pārkāpuma gadījumā: 67 359 128 vai 67 359 133 (Bērnu tiesību aizsardzības inspekcija) vai griezieties bāriņ-tiesā.**
- ✓ **Bērnu un jauniešu uzticības tālrunis: 116 111.**
- ✓ **Diskriminācijas gadījumā: 67 686 768 (Tiesībsarga birojs).**
- ✓ **Darba tiesību pārkāpuma gadījumā: 67 186 523 (Valsts darba inspekcija).**

- **Jautājumos par bērna izglītību:**
  - **Bērna pieteikšanai bērnudārzā vai skolā – pie bērnudārza vai skolas vadības, citos jautājumos - pie grupas vai klases audzinātājas.**
  - **Ja ir nesaskaņas ar skolotāju – jāvēršas pie bērnudārza vai skolas vadības.**
  - **Ja ir sūdzības par bērnudārzu vai skolu –pie pašvaldības Izglītības nodaļas.**

- **Bērna dzimšanas reģistrēšanai: dzimtsarakstu nodaļā viena mēneša laikā pēc bērna piedzimšanas.**

- **Dzīvesvietas deklarēšanai bērna piedzimšanas vai dzīvesvietas maiņas gadījumā: jāvēršas vietējā pašvaldībā.**

- **Ja nepieciešama sociālā palīdzība: jāvēršas pie pašvaldības sociālajiem darbiniekiem.**

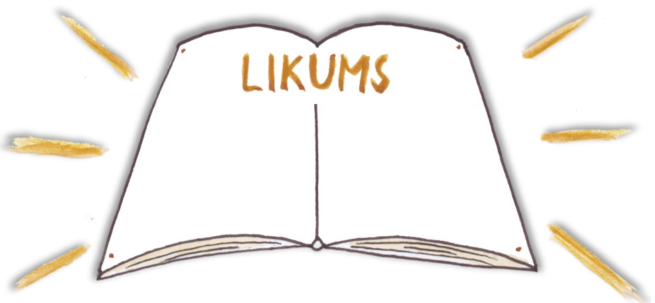

www.iic.lv

Sekojiet mums Facebook.

Izglītības iniciatīvu centrs īsteno ar pieaugušo izglītību, kvalitatīvu izglītību un sabiedrības integrāciju saistītus projektus visā Latvijas teritorijā.

Izglītības iniciatīvu centrs piedāvā pedagogu profesionālas pilnveides programmas un plaša spektra izglītojošus pasākumus dažādām auditorijām:

- izstrādā un īsteno licenzētas pedagogu tālākizglītības programmas;
- organizē seminārus, konferences un citus pasākumus pedagogiem, vecākiem, pašvaldību un NVO darbiniekiem, citiem interesentiem visos Latvijas reģionos;
- veic pētījumus izglītības un integrācijas jomās;
- sniedz ekspertu konsultācijas izglītības kvalitātes un integrācijas jomās;
- izstrādā metodiskus un informatīvus materiālus;
- aicina uz sadarbību dažādos vietējos un starptautiskos projektos.